

So is ons verraai (17)

Uit: Kruger, Paul: *Settlement of the Boer-Afrikaner People's claim to territorial self-determination: Inviting international intervention*. (Verkrygbaar by Chantal Kruger, VVK-kantoor, tel. 079 740 7214).

APARTHEID, 1948-1994 (8)

Onderwys (vervolg)

- x. Gedurende die eerste dekade na die inwerkingtreding van die Bantoe Onderwyswet (1953-1963) het die getal swart skoolgaande kinders van 869 000 tot 1 800 000 vermeerder (*Jeffery: 48*). Teen 1979 was dit 'n verstommende 3 484 329 (*Amptelike Jaarboek van die RSA 1980/81: 197*).
- xi. In 1955 het 260 Afrikane die laaste sekondêre skooljaar (matriek) geslaag; teen 1972 was dit byna 3 000 en teen 1986 het die getal op 52 000 te staan gekom. Gedurende die laaste jaar van die blanke regering het dit tot 201 000 gestyg (*Departement van Inligting: 68-69; Jeffery: 49*).
- xii. Waar 90 swart kinders in 1955 matriek met universiteitsvrystelling geslaag het, het die getal in 1994 dramaties gestyg na 45 000 — 'n verbysterende toename van 68 000% (aght-en-sestigduisend persent) oor 39 jaar. Dit moet sekerlik 'n unieke gebeurtenis in die geskiedenis van onderwys in die wêreld wees (*Jeffery: 61*).
- xiii. Sulke enorme stygings in leerlinggetalle het vanselfsprekend ook 'n soortgelyke vermeerdering in personeel en infrastruktuur genoodsaak.
- xiv. tussen 1954 en 1979 het swart skole van ongeveer 5 700 na 11 495 vermeerder (*Amptelike Jaarboek van die RSA 1980/81: 197*).
- xv. Met verloop van tyd het die NP-regering ook onderwyser opleidingskole, beroeps- en tegniese opleidingsentra en spesiale skole vir gestremdes gevestig. Daar is verder vir spesiale na-uurse klasse voorsiening gemaak. Die lys kan aangevul word.
- xvi. Swart onderwysers het van ongeveer 21 000 in 1953 tot 72 684 in 1979 vermeerder (*Amptelike Jaarboek van die RSA 1980/81: 197*).
- xvii. Gesamentlik het hierdie maatreëls verseker dat die geletterdheidsvlakke van die swartes in Suid-Afrika verreweg die hoogste op die hele vasteland van Afrika was. Terwyl dit vir die ouderdomme tussen 12 en 22 by 80% gestaan het, en 71% vir al die ouderdomme in die apartheidstaat, was dit 34% in Nigerië en 26% in Mosambiek.
- xviii. Nog een van die anti-apartheid propagandastellings dat "Bantoe onderwys van minderwaardige gehalte was, sodat die swarte in 'n permanente staat van onderdanigheid gehou kon word", is ewe belaglik en word maklik weerlê. Swart leerlinge het dieselfde matrikulasie-eksamens as hulle wit eweknieë geskryf, en hulle was aan dieselfde universiteitsvrystellingsvereistes onderworpe. Duisende van hulle het van hulle sogenaamde "minderwaardige skole" na tersiêre inrigtings gepromoveer.

- xix. Sover dit tersiêre opleiding aangaan, was die res van Afrika eweneens vêr agter dit wat opeenvolgende wit regerings vir swartes in Suid-Afrika gedoen het, beide voor en gedurende apartheid.
- xx. Die heel eerste swart universiteit in die hele Afrika is in 1916 by Fort Hare in die Oos-Kaap geopen. Teen 1963 (toe swart studente nog maar 'n klein persentasie was van wat dit later tydens die apartheidsregering sou bereik), het Suid-Afrika reeds meer as 2 000 swart graduandi geproduseer — meer as die res van al die Britse kolonies in Afrika gesamentlik.
- xxi. Terwyl Mandela gedurende 1961 besig was om planne te smee om die *onderdrukkende rassistiese regime* met geweld omvêr te gooi, het daar in dieselfde jaar 5 135 swart studente aan Suid-Afrikaanse universiteite studeer — hoofsaaklik met blanke belastingbetalers se geld. 316 van hulle was van ander Afrikastate afkomstig wat hoegenaamd geen soortgelyke instellings gehad het nie.
- xxii. In 1948 het Suid-Afrika tien universiteite gehad: vier Afrikaans, vier Engels, een swart en een korrespondensie-universiteit vir swart en wit. Teen 1981 het die apartheidsregering elf nuwe universiteite gebou; sewe vir swartes, een vir Kleurlinge, een vir Indiërs, een vir Afrikaners, een Afrikaans/Engelse dubbelmedium asook vele meer tegniese tersiêre onderwysinrigtings en kolleges. Die sogenaamde “onderdrukkers” het een universiteit uitsluitlik vir hulleself en tien vir ander rasse- en taalgroepe gebou (*Jonker: 212*).
- xxiii. Teen 1988 het swart universiteitstudente tot ongeveer 50 000 vermeerder, waarvan min of meer 10 000 aan die universiteite in die tuislande studeer het. Meer as twee dekades na apartheid het bykans al die huidige regters van die Hoërhof hulle opleiding aan die apartheidsera-universiteite ontvang.
- xxiv. In 1978 het die Medunsa Universiteit wat in 'n tuisland gevestig was, begin om swart mediese dokters, tandartse, aptekers, en ander mediese spesialiteite op te lei, waarvan sommige begin het om wêreldberoemde operasies uit te voer.
- xxv. Danksy hulle kleiner getalle en laer druk op die begroting, was die onderwysgehalte van die Kleurling- en Indiërgemeenskappe selfs beter as die van die swartes. Die Indiër universiteit in Natal was die enigste uitsluitlik Indiese universiteit in die hele wêreld buite die grense van Indië, en dit op 'n tydstip toe 70% van die bevolking in Indië self analfabete was (*Departement van Inligting: 77; Ensiklopedie van die Wêreld, Vol. 5: 218*).
- xxvi. Teen hierdie fenomenale onderwysprogram vir nie-blankes gedurende apartheid kan 'n mens maklik die “prestasies” van die ANC regering na ongeveer 20 jaar opweeg: “*In its global competitive index for 2013/14, the World Economic Forum ranked the quality of South Africa’s primary education system at 133rd out of 148 countries. It ranked South Africa’s secondary system 146th, or second worse in the world*” (*Jeffery: 59*). In sommige gevalle is daar tot 80 leerders van drie verskillende klasse in een klaskamer, met drie onderwysers wat gelyktydig in drie verskillende tale klas gee. Die gehalte van die onderwysers is van so 'n aard dat sommige van hulle nie die

akademiese werk in die leerplan van 12-jarige leerders kan verrig nie (*Daily Sun*, 16 April 2012; *Pretoria News*, 7 Augustus 2014).

xxvii. Die getal swart matrikulante het met die koms van “demokrasie “ en die ANC-regering in 1994, van 287 343 in 1994 tot 249 831 in 1999 gedaal. Diegene wat goed genoeg geslaag het om vir universiteitstoelating te kwalifiseer, het in dieselfde periode van 88 497 in 1994 tot 63 725 gedaal (*Sunday Independent*: 23 Januarie 2000).